

Hylli i Dritës

Ubi Spiritus Domini, ibi libertas.

(11. ad Cor. III. 17)

1. Tash, qi është bërë Shqypnija, duen për bërë Shqyptarët.	Fq.	185
2. Shka pret atë nga prej studentash universitarë.	"	195
3. Më i pari Frat në Shqypni.	"	209
4. Lahuta e Malcis (Pater Gjoni)	"	218
5. Ca kujtime mi At Gjechovin.	"	227
6. Prej librit të Buzukut	"	231
7. Prej "Vrojtores" së Don Prend Sulit.	"	239
8. Nder lamije të ditunis	"	245

Posta e jonë.

ABONATVE E T'INTERESUEMVE u lajmojm se
Nr. I. të këtij vjetit e kemi shtypë rishtas.

TIRANË: G. Muerem letren t' uej, edhe nisem me 'i herë gjithshka lypshi. Bëni si të dini. U fatua nderës!

KORÇË: Q. S' patem më fare lajmit. Kemi me bë si të na shkrueni.

POGRADEC: L. Me ket numer po ndrrojm adresë. Numrin e Marcit u a kemi nisë në vend të perparshem.

ROMË: S. Sh. K. U. Jeni më i pari grup studentash, që e mërcni „Hyllin“ gratis, tuj fillue që prej këtij numrit.

NAPULL: M. U a derguem me 'i herë të tre numrat.

VJENË: J. P. U falnderojm per adresa që na çoshi. Në ket numer këni me u sugurua edhe 'i herë më teper per shka shkrueshi.

BUKURESHIT: S. S. S. R. Prej nesh këni me e pasë Rivisten gratis. Së per libra të Shtypshkrojes s'onë shikjoni mlojcen e „Hyllit“.

Tash, qi është bënë Shqypnija, duen per bënë Shqyptarët!

S— Sod nji zet e pësë a tridhetë vjet më parë a ká mûjtë kush Shqyptár, sado optimist e kryekyem entuzjastë atdhetár të kishte kënë, me mendue, se dér më sod do të kishte pasë nji Shqypní të lirë e të pamvarshme? Po t' i kishite shkue kujë kjo fjalë at herë neper krye, besa, do t' ishte mundue me e tretë mendjet, si tretë nieri pomendimin e njëjë andrre të trêmshme, se mâ me e zânë në gojë — prite Zot! — as me kmishë të vet jo; pse per ndryshe do t' a kishin gjuejtë m'zhamella m' njanen anë Turqt e Stambollës e m'tjetren Shqyptarët e Shqypnís, e do t' ishte bënë per të nji kob i zí, sá qi as n' anderr mâ nuk do të kishte guzue me pá nji Shqypní të lirë e të pamvarshme. — Jânë pûnë të djeshme, po thue, dbimet në Mosul e në Çanak-Kalá, prangat nder burgje të Shkodres e të Korçës e «dajaku» i Zhon-Turqvet e i Zhon-Turqizantvet në Tiranë e njeti per çashtje të liris e të pamvarsís të ksajë Shqypnije.

Mirë po, kjo liri e pamvarsí e Shqypnís, qi aso kohe do t' ishte dukë nji anderr, sod po është nji pûnë e kryeme; pse sod po ká nji Shqypní pernjimend të lirë e zojë m' vedi: Shqypní me Mbret të vetin, me Qeverí e Parlament të vetin e me nji ushtrí komtare, qi per kah djelmt, arma, vesha, mbatha e dishciplina mund të krahasohet me ushtrí mâ të para t' Europës; edhë na sod presim ligjë e pare, e marrim e apim e lidhim besë e kontratë me kome tjera, si q' do tjetër Shtet i lirë i ksajë bote. Kan pasë krrokë dikurë — i ndjeftë

Zoti! — do zotní të mdhej atjè në Paris para Konferencës së Paqit, se s' ká Shqypní, se s' do të kishte kund Shqypní; po, por sod Ministrat e Perfaqsuesët e atyne zotnivet të mdhej në Tiranë rrín tuj u kshillue shoq me shoq: jarebì, si do t' i dalim sod Naltmadhnís së Tij, Mbretit të Shqyptarvet para, me uniformë a pa uniformë? me nishane a pa nishane? në «smoking» a në «bonjour»? ke edhè atà — sado qi, ndosh-ta, me zëmer të plasët — po shofin se ká nji Shqypní të lirë e të pamvarshme.

E vertetë se sod me sod Shqypnija Æshit në grat per rruga, ura e rregullime ujnash: se ktû s' ká fabrika, avulllore, udha të hekurta etr., por kta nuk don me thânë, se s' ká Shqypní të lirë e të pamvarshme. Nuk janë rrugat e urat e shëjet tjera të perparimit, qi bijn lirín e popujvet; por Æshit liriya qi shtron urat e rrugat, e i ep perparimin komeve. Me kohë, me kujdes e me pûnë të padáme Shqypnija, neper lirí e pamvarsí të veten, ká me perparue — do të perparojë. Mbas pêsë qindvjetsh robniye, s' ká pasë si bâhet në dhetë vjet Shqypnija Ingilterrë, t' a merr mendja.

* * *

Elè, sod po ká Shqypní. Mirë po, kishte me u dashtë me diejtë, a ká Shqyptarë qi me e mbajtë Shqypnín më kamë si Shtet. Që se edhè në Shqypní, si gjithkund njeti, gjindja fe-johen e martohen, merret vesht prej vedit, se ká Shqyptarë në Shqypní. Veç shka se mundet me kênë qi kta Shqyptarë janë Shqyptarë vetem kahë físi, si me thânë, se janë Shqyptarë qi perbâjn popullin shqyptár, e jo asì Shqyptarësh qi perbâjn Shtetin, edhè e mbajn Shtetin më kamë; pse g' do popull nuk perbân as nuk e mban Shtetin më kamë. Çiçeroni thotë:
„Respublica est res populi, populus autem non omnis hominum

